

Originally developed by:

Translated and re-published by: Royal NBA (The Royal Netherlands Institute of Chartered Accountants)

Dit document maakt gebruik van bladwijzers

**Nieuwe en herziene Standaarden inzake de controleverklaring en
wijzigingen in andere Standaarden**

ISA TM 210, 220, 230, 540, 580, 710

Wijzigingen in andere Standaarden

7 januari 2016

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

The logo for the Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA). It features a thick, solid black horizontal bar above the letters 'NBA' in a large, bold, black, sans-serif font.

Dit document werd ontwikkeld en goedgekeurd door de International Auditing and Assurance Standards Board® (IAASB®).

Deze IAASB ontwikkelt controle- en assurance-standaarden en leidraden voor gebruik door alle accountants onder een gedeeld proces voor het vaststellen van standaarden waarbij de Public Interest Oversight Board en de IAASB Consultative Advisory Group betrokken zijn. De Public Interest Oversight Board houdt toezicht op de activiteiten van de IAASB. De IAASB Consultative Advisory Group geeft inbreng op de ontwikkeling van standaarden en leidraden vanuit het openbaar belang.

De doelstelling van de IAASB is om het openbaar belang te dienen door het vaststellen van controle- en overige standaarden van hoge kwaliteit en door het faciliteren van de convergentie van internationale en nationale controle- en assurance-standaarden. Daarmee verhoogt zij de kwaliteit en consistentie van de praktijk in de hele wereld en versterkt zij het publieke vertrouwen in het wereldwijde accountantsberoep.

De structuren en processen die de activiteiten van de IAASB ondersteunen worden gefaciliteerd door de International Federation of Accountants® (IFAC®).

Copyright © Januari 2015 door de International Federation of Accountants (IFAC). Voor copyrights, handelsmerk en informatie over toestemming zie pagina 15.

Copyright IFAC

Deze *Nieuwe en herziene Standaarden inzake de controleverklaring en wijzigingen in andere Standaarden* ontwikkeld door de International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB) en gepubliceerd door the International Federation of Accountants (IFAC) in januari 2015 in de Engelse taal, is vertaald in het Nederlands door de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) in december 2015 met toestemming van IFAC. Het proces voor het vertalen van de *Nieuwe en herziene Standaarden inzake de controleverklaring en wijzigingen in andere Standaarden* is onderzocht door IFAC en de vertaling is uitgevoerd in overeenstemming met "Policy Statement-Policy for Translating and Reproducing Standards Issued by IFAC." De goedgekeurde *Nieuwe en herziene Standaarden inzake de controleverklaring en wijzigingen in andere Standaarden* is gepubliceerd door IFAC in de Engelse taal.

Tekst in de Engelse taal van *Nieuwe en herziene Standaarden inzake de controleverklaring en wijzigingen in andere Standaarden* © 2015 van de International Federation of Accountants (IFAC). Alle rechten voorbehouden.

Tekst in de Nederlandse taal *Nieuwe en herziene Standaarden inzake de controleverklaring en wijzigingen in andere Standaarden* © 2015 van de International Federation of Accountants (IFAC). Alle rechten voorbehouden.

Originele titel: *New and Revised Auditor Reporting Standards and Related Conforming Amendments*
ISBN: 978-1-60815-191-2

	CONFORMING AMENDMENTS TO OTHER ISAS	OVERIGE STANDAARDEN
	Note: The following are conforming amendments to other ISAs as a result of the new and revised auditor reporting ISAs. These amendments will become effective at the same time as the new and revised auditor reporting ISAs. The footnote numbers within these amendments do not align with the ISAs that are amended, and reference should be made to those ISAs.	NB: Hieronder volgen aanpassingen in andere Standaarden als resultaat van de nieuwe en gewijzigde Standaarden inzake de controleverklaring. Deze wijzigingen worden effectief op dezelfde datum als de nieuwe en gewijzigde Standaarden inzake de controleverklaring. De nummers van de voetnoten zijn niet hetzelfde als in de gewijzigde Standaarden. Hiervoor wordt verwezen naar de desbetreffende Standaarden.
	***	***
	ISA 210 – AGREEING THE TERMS OF AUDIT ENGAGEMENTS	STANDAARD 210 – OVEREENKOMEN VAN DE VOORWAARDEN VAN CONTROLEOPDRACHTEN
	Requirements	Vereisten
	Agreement on Audit Engagement Terms	Overeenkomen van de voorwaarden van de controleopdracht
10.	Subject to paragraph 11, the agreed terms of the audit engagement shall be recorded in an audit engagement letter or other suitable form of written agreement and shall include: (Ref: Para. A22–A25) a) The objective and scope of the audit of the financial statements; b) The responsibilities of the auditor; c) The responsibilities of management; d) Identification of the applicable financial reporting framework for the preparation of the financial statements; and e) Reference to the expected form and content of any reports to be issued by the auditor; <u>and (Ref: Para. A23a)</u> f) <u>A statement that there may be circumstances in which a report may differ from its expected form and content.</u>	Behoudens het bepaalde in paragraaf 11 dienen de overeengekomen voorwaarden van de controle-opdrachten in een opdrachtbevestiging voor een controleopdracht of in een andere geschikte vorm van schriftelijke overeenkomst te worden vastgelegd, en dienen deze het volgende te bevatten: (Zie Par A22, A23, A24 en A25) a) De doelstelling en reikwijdte van de controle van de financiële overzichten; b) De verantwoordelijkheden van de accountant; c) De verantwoordelijkheden van het management; d) Vermelding van het van toepassing zijnde stelsel inzake financiële verslaggeving voor het opstellen van de financiële overzichten; en e) Verwijzing naar de verwachte vorm en inhoud van alle verklaringen die door de accountant moeten worden uitgebracht, alsmede een vermelding dat er omstandigheden kunnen zijn waarin een verklaring niet de verwachte vorm en inhoud kan hebben; <u>en (Zie Par A23a)</u> f) <u>Een vermelding dat er omstandigheden kunnen zijn waarin een verklaring kan afwijken van zijn verwachte vorm en inhoud.</u>
	Application and Other Explanatory Material	Toepassingsgerichte en overige verklarende teksten
	Audit Engagement Letter or Other Form of Written Agreement (Ref: Para. 10–11)	Opdrachtbevestiging voor een controleopdracht of een andere vorm van een schriftelijke overeenkomst (Zie Par. 10 en 11)
	<i>Form and Content of the Audit Engagement Letter</i>	Vorm en inhoud van de opdrachtbevestiging voor een controleopdracht
A23	The form and content of the audit engagement letter may vary for each entity. Information included in the audit engagement letter on the auditor's responsibilities may be based on ISA 200. Paragraphs 6(b) and 12 of this ISA deal with the description of the responsibilities of	De vorm en inhoud van de opdrachtbevestiging voor een controleopdracht kunnen voor iedere entiteit verschillen. De informatie die in de opdrachtbevestiging voor een controleopdracht over de verantwoordelijkheden van de accountant is opgenomen, kan op Standaard

<p>management. In addition to including the matters required by paragraph 10, an audit engagement letter may make reference to, for example:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elaboration of the scope of the audit, including reference to applicable legislation, regulations, ISAs, and ethical and other pronouncements of professional bodies to which the auditor adheres. • The form of any other communication of results of the audit engagement. • <u>The requirement for the auditor to communicate key audit matters in the auditor's report in accordance with ISA 701.</u>¹ • The fact that because of the inherent limitations of an audit, together with the inherent limitations of internal control, there is an unavoidable risk that some material misstatements may not be detected, even though the audit is properly planned and performed in accordance with ISAs. • Arrangements regarding the planning and performance of the audit, including the composition of the engagement team. • The expectation that management will provide written representations (see also paragraph A13). • The agreement of management to make available to the auditor draft financial statements and any accompanying other information in time to allow the auditor to complete the audit in accordance with the proposed timetable. • The agreement of management to inform the auditor of facts that may affect the financial statements, of which management may become aware during the period from the date of the auditor's report to the date the financial statements are issued. • The basis on which fees are computed and any billing arrangements. • A request for management to acknowledge receipt of the audit engagement letter and to agree to the terms of the engagement outlined therein. <p>¹ <u>ISA 701, Communicating Key Audit Matters in the Independent Auditor's Report</u></p>	<p>200 gebaseerd zijn.¹⁷ De paragrafen 6(b) en 12 van deze Standaard handelen over de beschrijving van de verantwoordelijkheden van het management. Naast het opnemen van de op grond van paragraaf 10 vereiste aangelegenheden kan in een opdrachtbevestiging voor een controleopdracht worden verwezen naar bijvoorbeeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitwerking van de reikwijdte van de controle, met inbegrip van een verwijzing naar de van toepassing zijnde wet- en regelgeving, Standaarden, alsmede ethische en andere uitspraken van vaktechnische instanties <u>beroepsorganisaties</u> waaraan de accountant zich houdt; • De vorm van iedere andere communicatie van resultaten van de controleopdracht; • <u>De vereiste voor de accountant om kernpunten van de controle te communiceren in overeenstemming met Standaard 701.</u>¹ • Het feit dat vanwege de inherente beperkingen van een controle, samen met de inherente beperkingen van de interne beheersing, het onvermijdbare risico bestaat dat bepaalde van materieel belang zijnde afwijkingen niet kunnen worden gedetecteerd, zelfs wanneer de controle naar behoren is gepland en uitgevoerd overeenkomstig de Standaarden; • Afspraken met betrekking tot het plannen en uitvoeren van de controle, met inbegrip van de samenstelling van het controleteam; • De verwachting dat het management schriftelijke bevestigingen zal verstrekken (zie ook Par. A13) • de overeenstemming van het management om aan de accountant tijdig in concept de financiële overzichten en alle begeleidende andere informatie ter beschikking te stellen teneinde de accountant in staat te stellen de controle in overeenstemming met het voorgestelde tijdschema af te ronden; • de overeenstemming van het management om de accountant te informeren over feiten die op de financiële overzichten van invloed kunnen zijn en waarvan het management kennis kan krijgen gedurende de periode tussen de datum van de controleverklaring en de datum waarop de financiële overzichten worden gepubliceerd; • de basis waarop de vergoedingen worden berekend en eventuele factureringsafspraken; • het verzoek aan het management om de ontvangst van de opdrachtbevestiging voor een controleopdracht te bevestigen en in te
--	---

		stemmen met de voorwaarden van de opdracht die daarin zijn aangegeven. ¹ <u>Standaard 701, <i>Communicatie van kernpunten van de controle in de controleverklaring van de onafhankelijke accountant</i></u>
A23a	<u>When the auditor is not required to communicate key audit matters, it may be helpful for the auditor to make reference in the terms of the audit engagement to the possibility of communicating key audit matters in the auditor's report and, in certain jurisdictions, it may be necessary for the auditor to include a reference to such possibility in order to retain the ability to do so.</u>	<u>Als van de accountant niet vereist is om kernpunten van de controle te communiceren, kan het behulpzaam zijn voor de accountant om een referentie te maken in de voorwaarden van de controle-opdracht voor de mogelijkheid om kernpunten van de controle te communiceren in de controleverklaring en in sommige rechtsgebieden kan het noodzakelijk zijn voor de accountant om een referentie naar deze mogelijkheid op te nemen om de mogelijkheid hiervoor te behouden.</u>
A24	When relevant, the following points could also be made in the audit engagement letter: <ul style="list-style-type: none"> • Arrangements concerning the involvement of other auditors and experts in some aspects of the audit. • Arrangements concerning the involvement of internal auditors and other staff of the entity. • Arrangements to be made with the predecessor auditor, if any, in the case of an initial audit. • Any restriction of the auditor's liability when such possibility exists. • A reference to any further agreements between the auditor and the entity. • Any obligations to provide audit working papers to other parties. <p>An example of an audit engagement letter is set out in Appendix 1.</p>	Waar relevant, zouden de volgende punten ook in de opdrachtbevestiging voor een controleopdracht kunnen worden opgenomen: <ul style="list-style-type: none"> • afspraken met betrekking tot de betrokkenheid van andere accountants en deskundigen bij bepaalde aspecten van de controle; • afspraken met betrekking tot de betrokkenheid van interne auditors en andere staf van de entiteit; • afspraken die met de eventuele voorgaande accountant moeten worden gemaakt in het geval van een initiële controle; • iedere beperking van de aansprakelijkheid van de accountant wanneer deze mogelijk bestaat; • een verwijzing naar eventuele verdere afspraken tussen de accountant en de entiteit; • eventuele verplichtingen om werkdocumenten inzake de controle aan andere partijen te verstrekken. <p>Een voorbeeld van een opdrachtbevestiging voor een controleopdracht is weergegeven in Bijlage 1.</p>
	***	***
	ISA 220 – QUALITY CONTROL FOR AN AUDIT OF FINANCIAL STATEMENTS	STANDAARD 220 – KWALITEITSBEHEERSING VOOR EEN CONTROLE VAN FINANCIËLE OVERZICHTEN
	Requirements	Vereisten
	Engagement Performance	Uitvoering van de opdracht
	<i>Engagement Quality Control Review</i>	<i>Opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordeling</i>

20	The engagement quality control reviewer shall perform an objective evaluation of the significant judgments made by the engagement team, and the conclusions reached in formulating the auditor's report. This evaluation shall involve:	De opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordelaar dient een objectieve evaluatie uit te voeren van de significante oordeelsvormingen van het opdrachtteam en de conclusies die zijn getrokken bij de formulering van de controleverklaring. Deze evaluatie dient het volgende in te houden:

	<p>a) Discussion of significant matters with the engagement partner; b) Review of the financial statements and the proposed auditor's report; c) Review of selected audit documentation relating to the significant judgments the engagement team made and the conclusions it reached; and d) Evaluation of the conclusions reached in formulating the auditor's report and consideration of whether the proposed auditor's report is appropriate. (Ref: Para. A26–A27a, A29–A31)</p>	<p>a) bespreking van significante aangelegenheden met de opdrachtpartner; b) beoordeling van de financiële overzichten en van de voorgestelde controleverklaring; c) beoordeling van geselecteerde controledocumentatie met betrekking tot de significante oordeelsvormingen van het opdrachtteam en de conclusies die zijn getrokken; en d) evaluatie van de conclusies die zijn getrokken bij het formuleren van de controleverklaring, alsmede overweging of de voorgestelde controleverklaring passend is. (Zie Par. A26-A27A, A29-A31)</p>
21	<p>For audits of financial statements of listed entities, the engagement quality control reviewer, on performing an engagement quality control review, shall also consider the following: a) The engagement team's evaluation of the firm's independence in relation to the audit engagement; b) Whether appropriate consultation has taken place on matters involving differences of opinion or other difficult or contentious matters, and the conclusions arising from those consultations; and c) Whether audit documentation selected for review reflects the work performed in relation to the significant judgments and supports the conclusions reached. (Ref: Para. A28–A31)</p>	<p>Voor controles van financiële overzichten van oob's dient de opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordelaar bij het uitvoeren van een opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordeling tevens rekening te houden met het volgende: a) de evaluatie van het opdrachtteam van de onafhankelijkheid van het kantoor met betrekking tot de controleopdracht; b) de vraag of passende consultatie heeft plaatsgevonden over aangelegenheden die betrekking hebben op verschillen van mening of andere moeilijke of omstreden aangelegenheden, alsmede de conclusies die uit deze consultatie voortkomen; en c) de vraag of de voor de beoordeling geselecteerde controledocumentatie een goede weergave is van de uitgevoerde werkzaamheden met betrekking tot significante oordeelsvormingen en of deze de conclusies onderbouwt die zijn getrokken. (Zie Par. A28-A31)</p>

	Application and Other Explanatory Material	Toepassingsgerichte en overige verklarende teksten
	Engagement Performance	Uitvoering van de opdracht
	<i>Engagement Quality Control Review</i>	<i>Opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordeling</i>

	Nature, Timing and Extent of Engagement Quality Control Review (Ref: Para. 20)	Aard, omvang en timing van opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordeling (Zie Par. 20)
A26	Remaining alert for changes in circumstances allows the engagement partner to identify situations in which an engagement quality control review is necessary, even though at the start of the engagement, such a review was not required.	Alert blijven op veranderingen in omstandigheden stelt de opdrachtpartner in staat te bepalen in welke situaties een opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordeling noodzakelijk is, zelfs als een dergelijke kwaliteitsbeoordeling bij de aanvang van de opdracht niet werd vereist.
A27	The extent of the engagement quality control review may depend, among other things, on the complexity of the audit engagement, whether the entity is a listed entity, and the risk that the auditor's report	De omvang van de opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordeling kan afhankelijk zijn van onder meer de complexiteit van de controleopdracht, van de vraag of de entiteit een oob beursgenoteerd is, en van het risico dat de

	might not be appropriate in the circumstances. The performance of an engagement quality control review does not reduce the responsibilities of the engagement partner for the audit engagement and its performance.	controleverklaring in de gegeven omstandigheden niet passend kan zijn. De uitvoering van een opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordeling doet niets af aan de verantwoordelijkheden van de opdrachtpartner voor de controleopdracht en de uitvoering daarvan.
A27A		<i>Voor overige voorschriften met betrekking tot opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordeling wordt verwezen naar paragraaf 5 van het Bta en hoofdstuk 2 van de Nadere voorschriften accountantskantoren ter zake van assurance-opdrachten.</i>
A27a	<p><u>When ISA 701⁶ applies, the conclusions reached by the engagement team in formulating the auditor's report include determining:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>The key audit matters to be included in the auditor's report;</u> • <u>The key audit matters that will not be communicated in the auditor's report in accordance with paragraph 14 of ISA 701, if any; and</u> • <u>If applicable, depending on the facts and circumstances of the entity and the audit, that there are no key audit matters to communicate in the auditor's report.</u> <p><u>In addition, the review of the proposed auditor's report in accordance with paragraph 20(b) includes consideration of the proposed wording to be included in the Key Audit Matters section.</u></p> <p>⁶ <u>ISA 701, Communicating Key Audit Matters in the Auditor's Report</u></p>	<p><u>A28A Als Standaard 701⁶ van toepassing is, omvatten de conclusies die getrokken zijn door het opdrachtteam bij het formuleren van de controleverklaring het bepalen van:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>de kernpunten van de controle die worden opgenomen in de controleverklaring</u> • <u>de eventuele kernpunten van de controle die niet worden gecommuniceerd in de controleverklaring in overeenstemming met paragraaf 14 van Standaard 701; en</u> • <u>indien van toepassing, afhankelijk van de feiten en omstandigheden van de entiteit en de controle, dat er geen kernpunten zijn om te communiceren in de controleverklaring.</u> <p><u>Daarnaast omvat de beoordeling van de voorgestelde controleverklaring in overeenstemming met paragraaf 20(b) de overweging van de voorgestelde formulering om te worden opgenomen in de sectie <i>Kernpunten van de controle</i>.</u></p> <p>⁶ <u>Standaard 701, <i>Communicatie van kernpunten van de controle in de controleverklaring van de onafhankelijke accountant</i></u></p>
	Engagement Quality Control Review of Listed Entities (Ref: Para. 21)	Opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordeling van <i>oob's</i> (Zie Par. 21) ²⁰ In de ISA's wordt gesproken over 'listed entities'.
A28	<p>Other matters relevant to evaluating the significant judgments made by the engagement team that may be considered in an engagement quality control review of a listed entity include:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Significant risks identified during the engagement in accordance with ISA 315 (Revised),⁷ and the responses to those risks in accordance with ISA 330,⁸ including the engagement team's • assessment of, and response to, the risk of fraud in accordance with ISA 240.⁹ • Judgments made, particularly with respect to materiality and 	<p>Overige aangelegenheden die relevant zijn voor het evalueren van de significante oordeelsvormingen van het opdrachtteam die in beschouwing kunnen worden genomen in een opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordeling van een beursgenoteerde entiteit <i>oob</i>, zijn onder meer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • significante risico's die overeenkomstig Standaard 315²¹ tijdens de uitvoering van de opdracht zijn geïdentificeerd en de manieren om overeenkomstig Standaard 330²² op deze risico's in te spelen, met inbegrip van de inschatting van en het inspelen op het frauderisico door het opdrachtteam overeenkomstig Standaard 240²³;

	<p>significant risks.</p> <ul style="list-style-type: none"> • The significance and disposition of corrected and uncorrected misstatements identified during the audit. • The matters to be communicated to management and those charged with governance and, where applicable, other parties such as regulatory bodies. <p>These other matters, depending on the circumstances, may also be applicable for engagement quality control reviews for audits of financial statements of other entities.</p> <p>⁷ ISA 315 (Revised), <i>Identifying and Assessing the Risks of Material Misstatement through Understanding the Entity and Its Environment</i></p> <p>⁸ ISA 330, <i>The Auditor's Responses to Assessed Risks</i></p> <p>⁹ ISA 240, <i>The Auditor's Responsibilities Relating to Fraud in an Audit of Financial Statements</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • oordeelsvormingen, met name met betrekking tot materieel belang en significante risico's; • de significantie van en de wijze waarop wordt omgegaan met gecorrigeerde en ongecorrigeerde afwijkingen die tijdens de controle zijn geïdentificeerd; • de aangelegenheden die aan het management en aan de met governance belaste personen en, indien van toepassing, aan derden zoals regelgevende of toezichhoudende instanties moeten worden meegedeeld. <p>Afhankelijk van de omstandigheden kunnen deze overige aangelegenheden tevens van toepassing zijn op opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordelingen van controles van financiële overzichten van andere entiteiten.</p> <p>²¹ Standaard 315, <i>Risico's op een afwijking van materieel belang identificeren en inschatten door inzicht te verwerven in de entiteit en haar omgeving.</i></p> <p>²² Standaard 330, <i>Inspelen door de accountant op ingeschatte risico's.</i></p> <p>²³ Standaard 240, <i>De verantwoordelijkheden van de accountant met betrekking tot fraude in het kader van een controle van financiële overzichten.</i></p>
	<p>Considerations Specific to Smaller Entities (Ref: Para. 20–21)</p>	<p>Overwegingen die specifiek voor kleinere entiteiten gelden (Zie Par. 20-21)</p>
<p>A29</p>	<p>In addition to the audits of financial statements of listed entities, an engagement quality control review is required for audit engagements that meet the criteria established by the firm that subjects engagements to an engagement quality control review. In some cases, none of the firm's audit engagements may meet the criteria that would subject them to such a review.</p>	<p>Naast de controles van financiële overzichten van oob's wordt een opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordeling eveneens vereist voor controleopdrachten die voldoen aan de criteria die zijn opgesteld door een kantoor dat opdrachten aan een opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordeling onderwerpt. In sommige gevallen zal geen van de controleopdrachten van het kantoor voldoen aan de criteria die vereisen dat zij aan een dergelijke kwaliteitsbeoordeling moeten worden onderworpen.</p>
	<p>Considerations Specific to Public Sector Entities (Ref: Para. 20–21)</p>	<p>Overwegingen die specifiek voor entiteiten in de publieke sector gelden (Zie Par. 20-21)</p>
<p>A30</p>	<p>In the public sector, a statutorily appointed auditor (for example, an Auditor General, or other suitably qualified person appointed on behalf of the Auditor General), may act in a role equivalent to that of engagement partner with overall responsibility for public sector audits. In such circumstances, where applicable, the selection of the engagement quality control reviewer includes consideration of the need for independence from the audited entity and the ability of the engagement quality control reviewer to provide an objective evaluation.</p>	<p>In de publieke sector kan een door de wetgever aangestelde accountant (bijvoorbeeld een voorzitter van de Rekenkamer of een ander toereikend gekwalificeerd persoon die namens de voorzitter van de Rekenkamer is aangesteld) een rol vervullen die gelijk is aan de rol van een opdrachtpartner die de algehele verantwoordelijkheid draagt voor controles in de publieke sector. Indien van toepassing houdt in dergelijke omstandigheden de keuze van de opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordelaar in dat er rekening wordt gehouden met de noodzaak van onafhankelijkheid ten opzichte van de entiteit die wordt gecontroleerd, alsmede met de mogelijkheid van de opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordelaar om een</p>

		objectieve evaluatie te verschaffen.
A31	Listed entities as referred to in paragraphs 21 and A28 are not common in the public sector. However, there may be other public sector entities that are significant due to size, complexity or public interest aspects, and which consequently have a wide range of stakeholders. Examples include state owned corporations and public utilities. Ongoing transformations within the public sector may also give rise to new types of significant entities. There are no fixed objective criteria on which the determination of significance is based. Nonetheless, public sector auditors evaluate which entities may be of sufficient significance to warrant performance of an engagement quality control review.	<p><i>Oob's</i>²⁵, waarnaar in de paragrafen 21 en A28 wordt verwezen, zijn in de publieke sector niet gebruikelijk²⁶. Niettemin kunnen er andere entiteiten in de publieke sector voorkomen die significant zijn vanwege omvang, complexiteit of aspecten van openbaar belang en die ten gevolge daarvan een grote verscheidenheid aan belanghebbenden hebben. Voorbeelden zijn samenwerkingsverbanden die staatseigendom zijn en openbare nutsbedrijven. Aanhoudende verschuivingen binnen de publieke sector kunnen tevens leiden tot nieuwe soorten van significante entiteiten. Er bestaan geen vaste objectieve criteria waarmee de mate van significantie kan worden bepaald. Niettemin evalueren accountants van de publieke sector welke entiteiten van voldoende significantie kunnen zijn om de uitvoering van een op-drachtgerichte kwaliteitsbeoordeling te rechtvaardigen.</p> <p>²⁵ In de ISA's wordt gesproken over 'listed entities'. ²⁶ Artikel 2 Wta geeft de mogelijkheid om openbare lichamen aan te wijzen als oob.</p>
	***	***
	ISA 230 – AUDIT DOCUMENTATION	STANDAARD 230 – CONTROLEDOCUMENTATIE
	Note: When the ISAs were clarified, all of them had the same effective date. Now that some of the ISAs (new or revised auditor reporting standards) have a different effective date, the phase “in effect for audits of financial statements in effect for audits of financial statements for periods beginning on or after December 15, 2009...” will be deleted in the appendix to ISA 230.	-
	Application and Other Explanatory Material	Toepassingsgerichte en overige verklarende teksten
	Documentation of the Audit Procedures Performed and Audit Evidence Obtained	Documentatie van de uitgevoerde controlewerkzaamheden en van de verkregen controle-informatie
	<i>Form, Content and Extent of Audit Documentation</i>	<i>Vorm, inhoud en omvang van de controledocumentatie</i>
	Documentation of Significant Matters and Related Significant Professional Judgments (Ref: Para. 8(c))	Documentatie van significante aangelegenheden en van daarop betrekking hebbende significante professionele oordeelsvormingen (Zie Par. 8(c))
A10	Some examples of circumstances in which, in accordance with paragraph 8, it is appropriate to prepare audit documentation relating to the use of professional judgment include, where the matters and judgments are significant: <ul style="list-style-type: none"> The rationale for the auditor’s conclusion when a requirement provides that the auditor “shall consider” certain information or factors, and that consideration is significant in the context of the 	Enkele voorbeelden van situaties waarin het overeenkomstig paragraaf 8 passend is controledocumentatie op te stellen met betrekking tot het toepassen van professionele oordeelsvorming, ingeval de aangelegenheden en de oordeelsvormingen significant zijn: <ul style="list-style-type: none"> de redenering waarop de accountant zijn conclusie heeft gebaseerd wanneer in één van de vereisten is bepaald dat de accountant bepaalde informatie en factoren ‘dient te overwegen en dat dit

	<p>particular engagement.</p> <ul style="list-style-type: none"> • The basis for the auditor's conclusion on the reasonableness of areas of subjective judgments (for example, the reasonableness of significant accounting estimates). • The basis for the auditor's conclusions about the authenticity of a document when further investigation (such as making appropriate use of an expert or of confirmation procedures) is undertaken in response to conditions identified during the audit that caused the auditor to believe that the document may not be authentic. • <u>When ISA 701 applies,¹⁰ the auditor's determination of the key audit matters or the determination that there are no key audit matters to be communicated.</u> <p>¹⁰ <u>ISA 701, Communicating Key Audit Matters in the Independent Auditor's Report</u></p>	<p>significant is in de context van een specifieke opdracht;</p> <ul style="list-style-type: none"> • de basis voor de conclusie van de accountant met betrekking tot de redelijkheid van de gebieden waar de oordeelsvorming van subjectieve aard is (bijvoorbeeld de redelijkheid van significante schattingen); • de basis voor de conclusie van de accountant inzake de authenticiteit van een document ingeval verder onderzoek wordt verricht (zoals het op passende wijze gebruikmaken van de werkzaamheden van een deskundige dan wel van procedures inzake externe bevestigingen) om in te spelen op situaties die tijdens de controle zijn vastgesteld en die ertoe hebben geleid dat de accountant van mening was dat het document mogelijk niet authentiek is. • <u>Als Standaard 701¹⁰ van toepassing is, de bepaling van de kernpunten van de controle door de accountant of de bepaling dat er geen kernpunten van de controle zijn om te communiceren.</u> <p>¹⁰ <u>Standaard 701, Communicatie van kernpunten van de controle in de controleverklaring van de onafhankelijke accountant</u></p>
	***	***
	<p>ISA 540 – AUDITING ACCOUNTING ESTIMATES, INCLUDING FAIR VALUE ACCOUNTING ESTIMATES, AND RELATED DISCLOSURES</p>	<p>STANDAARD 540 – DE CONTROLE VAN SCHATTINGEN, MET INBEGRIIP VAN SCHATTINGEN VAN REËLE WAARDE, ALSMEDE VAN DE TOELICHTINGEN DAAROP</p>
	<p>Application and Other Explanatory Material</p>	<p>Toepassingsgericht en overige verklarende teksten</p>
	<p>Further Substantive Procedures to Respond to Significant Risks (Ref: Para. 15)</p>	<p>Verdere gegevensgerichte controles om op significante risico's in te spelen (Zie Par. 15)</p>
	<p><i>Recognition and Measurement Criteria</i></p>	<p><i>Criteria voor opname en waardering</i></p>
	<p>Recognition of the Accounting Estimates in the Financial Statements (Ref: Para. 17(a))</p>	<p>Opname van schattingen in de financiële overzichten (Zie Par. 17(a))</p>
	<p>...</p>	<p>...</p>
<p>A114</p>	<p>With respect to accounting estimates that have not been recognized, the focus of the auditor's evaluation is on whether the recognition criteria of the applicable financial reporting framework have in fact been met. Even where an accounting estimate has not been recognized, and the auditor concludes that this treatment is appropriate, there may be a need for disclosure of the circumstances in the notes to the financial statements. <u>Where applicable, the auditor may also determine that there is a need to draw the reader's attention to that an accounting estimate that has been identified as having a high significant estimation uncertainty by adding an Emphasis of Matter</u></p>	<p>In het geval van schattingen die niet zijn opgenomen, moet de evaluatie door de accountant zich toespitsen op de vraag of al dan niet aan de opnamecriteria van het van toepassing zijnde stelsel inzake financiële verslaggeving is voldaan. Zelfs als een schatting niet is opgenomen en de accountant tot de conclusie komt dat deze verwerkingswijze passend is, kan het nodig zijn de omstandigheden in de toelichtingen op de financiële overzichten uiteen te zetten. <u>Waar van toepassing, kan de accountant ook bepalen dat het nodig is de aandacht van de lezer te vestigen op een schatting met een hoge schattings een significante onzekerheid door aan de controleverklaring een paragraaf ter benadrukking van bepaalde</u></p>

<p><u>paragraph to the auditor's report is a key audit matter to be communicated in the auditor's report in accordance with ISA 701,²⁰ or may consider it necessary to include an Emphasis of Matter paragraph in the auditor's report (see ISA 706 (Revised)).²¹ ISA 706²² establishes requirements and provides guidance concerning such paragraphs. If the matter is determined to be a key audit matter, ISA 706 (Revised) prohibits the auditor from including an Emphasis of Matter paragraph in the auditor's report.²³</u></p> <p>²⁰ ISA 701, <i>Communicating Key Audit Matters in the Independent Auditor's Report</i> ²¹ ISA 706 (Revised), <i>Emphasis of Matter Paragraphs and Other Matter Paragraphs in the Independent Auditor's Report</i> ²² ISA 706 (Revised), <i>Emphasis of Matter Paragraphs and Other Matter Paragraphs in the Independent Auditor's Report</i> ²³ ISA 706 (Revised), paragraph 8(b)</p>	<p><u>aangelegenheden toe te voegeneen kernpunt van de controle is die moet worden gecommuniceerd overeenkomstig Standaard 701²⁰, of kan hij het noodzakelijk achten een paragraaf ter benadrukking van bepaalde aangelegenheden op te nemen in de controleverklaring (zie Standaard 706).²¹ Standaard 706²² stelt vereisten vast en verschaft leidraden met betrekking tot dergelijke paragrafen. Als de aangelegenheid is bepaald als kernpunt van de controle, verbiedt Standaard 706 de accountant om een paragraaf ter benadrukking van bepaalde aangelegenheden op te nemen in de controleverklaring.²³</u></p> <p>²⁰ Standaard 701, <i>Communicatie van kernpunten van de controle in de controleverklaring van de onafhankelijke accountant</i> ²¹ Standaard 706, <i>Paragrafen ter benadrukking van bepaalde aangelegenheden en paragrafen inzake overige aangelegenheden in de controleverklaring van de onafhankelijke accountant</i> ²² Standaard 706, <i>Paragrafen ter benadrukking van bepaalde aangelegenheden en paragrafen inzake overige aangelegenheden in de controleverklaring van de onafhankelijke accountant</i> ²³ Standaard 706, paragraaf 8(b)</p>
***	***
<p>ISA 580 – WRITTEN REPRESENTATIONS</p>	<p>STANDAARD 580 – SCHRIFTELIJKE BEVESTIGINGEN</p>
<p>Note: When the ISAs were clarified, all of them had the same effective date. Now that some of the ISAs (new or revised auditor reporting standards) have a different effective date, the phase “in effect for audits of financial statements in effect for audits of financial statements for periods beginning on or after December 15, 2009...” will be deleted in the appendix to ISA 580.</p>	-
***	***
<p>ISA 710 – COMPARATIVE INFORMATION—CORRESPONDING FIGURES AND COMPARATIVE FINANCIAL STATEMENTS</p>	<p>STANDAARD 710 – TER VERGELIJKING OPGENOMEN INFORMATIE-VERGELIJKENDE CIJFERS EN VERGELIJKENDE FINANCIËLE OVERZICHTEN</p>
<p>Requirements</p>	<p>Vereisten</p>
<p>Auditor Reporting</p>	<p>Rapportering over de controle</p>
<p><i>Corresponding Figures</i></p>	<p><i>Vergelijkende cijfers</i></p>
<p>Prior Period Financial Statements Not Audited</p>	<p>Niet-gecontroleerde financiële overzichten over de voorgaande verslagperiode</p>
<p>14 If the prior period financial statements were not audited, the auditor</p>	<p>Indien de financiële overzichten over de voorgaande verslagperiode niet</p>

	shall state in an Other Matter paragraph in the auditor's report that the corresponding figures are unaudited. Such a statement does not, however, relieve the auditor of the requirement to obtain sufficient appropriate audit evidence that the opening balances do not contain misstatements that materially affect the current period's financial statements. (Ref: Para. A7a)	zijn gecontroleerd, dient de accountant in een paragraaf inzake overige aangelegenheden in de controleverklaring te vermelden dat de vergelijkende cijfers niet zijn gecontroleerd. Een dergelijke vermelding ontslaat de accountant echter niet van het vereiste om voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen dat de beginsaldi geen afwijkingen bevatten die een van materieel belang zijnde invloed hebben op de financiële overzichten over de lopende verslagperiode. ⁵ (Zie Par. A7a)

	Comparative Financial Statements	Vergelijkende financiële overzichten

16	When reporting on prior period financial statements in connection with the current period's audit, if the auditor's opinion on such prior period financial statements differs from the opinion the auditor previously expressed, the auditor shall disclose the substantive reasons for the different opinion in an Other Matter paragraph in accordance with ISA 706 (Revised).	Wanneer de accountant rapporteert over financiële overzichten over de voorgaande verslagperiode in samenhang met de controle van de lopende verslagperiode dient hij, indien het oordeel van de accountant over die financiële overzichten over de voorgaande verslagperiode afwijkt van het oordeel dat de accountant eerder tot uitdrukking bracht, de essentiële redenen voor het afwijkende oordeel toe te lichten in een paragraaf inzake overige aangelegenheden overeenkomstig Standaard 706 . (Zie Par. A10)

	Prior Period Financial Statements Not Audited	Niet-gecontroleerde financiële overzichten over de voorgaande verslagperiode
19	If the prior period financial statements were not audited, the auditor shall state in an Other Matter paragraph that the comparative financial statements are unaudited. Such a statement does not, however, relieve the auditor of the requirement to obtain sufficient appropriate audit evidence that the opening balances do not contain misstatements that materially affect the current period's financial statements. (Ref: Para. A12)	Als de financiële overzichten over de voorgaande verslagperiode niet zijn gecontroleerd, dient de accountant in een paragraaf inzake overige aangelegenheden te vermelden dat de vergelijkende financiële overzichten niet zijn gecontroleerd. Een dergelijke vermelding ontslaat de accountant echter niet van het vereiste om voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen dat de beginsaldi geen afwijkingen bevatten die de financiële overzichten over de lopende verslagperiode op van materieel belang zijnde wijze beïnvloeden. ⁸ (Zie Par. A12)
		⁸ Standaard 510, paragraaf 6.
	Application and Other Explanatory Material	Toepassingsgerichte en overige verklarende teksten
	Auditor Reporting	Rapportering over de controle
	<i>Corresponding Figures</i>	<i>Vergelijkende cijfers</i>
	<u>Prior Period Financial Statements Not Audited (Ref: Para. 14)</u>	<u>Niet-gecontroleerde financiële overzichten over de voorgaande verslagperiode</u>
A7a	<u>If the auditor is unable to obtain sufficient appropriate audit evidence</u>	<u>Als de accountant niet in staat is om voldoende en geschikte controle-</u>

	<p><u>regarding the opening balances, the auditor is required by ISA 705 (Revised)⁹ to express a qualified opinion or disclaim an opinion on the financial statements, as appropriate, in accordance with ISA 705 (Revised). If the auditor encountered significant difficulty in obtaining sufficient appropriate audit evidence that the opening balances do not contain misstatements that materially affect the current period's financial statements, the auditor may determine this to be a key audit matter in accordance with ISA 701.¹⁰</u></p> <p>⁹ ISA 705 (Revised), Modifications to the Opinion in the Independent Auditor's Report ¹⁰ ISA 701, Communicating Key Audit Matters in the Independent Auditor's Report</p>	<p><u>informatie te verkrijgen inzake de beginsaldi, wordt op grond van Standaard 705⁹ van de accountant vereist om een oordeel met beperking tot uitdrukking te brengen dan wel een oordeelonthouding met betrekking tot de financiële overzichten te formuleren overeenkomstig Standaard 705, naar gelang passend. Als de accountant op significante problemen is gestuit bij het verkrijgen van voldoende en geschikte controle-informatie dat de beginsaldi geen afwijkingen bevatten die een van materieel belang zijnde invloed hebben op de financiële overzichten over de lopende verslagperiode, kan de accountant bepalen dat dit een kernpunt van de controle is overeenkomstig Standaard 701.¹⁰</u></p> <p>⁹ Standaard 705, <i>Aanpassingen van het oordeel in de controleverklaring van de onafhankelijke accountant.</i> ¹⁰ Standaard 701, <i>Communicatie van kernpunten van de controle in de controleverklaring van de onafhankelijke accountant</i></p>

	<i>Comparative Financial Statements</i>	<i>Vergelijkende financiële overzichten</i>

	Prior Period Financial Statements Not Audited (Ref: Para. 19)	Niet-gecontroleerde financiële overzichten over de voorgaande verslagperiode
A12	<p><u>If the auditor is unable to obtain sufficient appropriate audit evidence regarding the opening balances, the auditor is required by ISA 705 (Revised) to express a qualified opinion or disclaim an opinion on the financial statements, as appropriate, in accordance with ISA 705 (Revised). If the auditor encountered significant difficulty in obtaining sufficient appropriate audit evidence that the opening balances do not contain misstatements that materially affect the current period's financial statements, the auditor may determine this to be a key audit matter in accordance with ISA 701.</u></p>	<p><u>Als de accountant niet in staat is om voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen inzake de beginsaldi, wordt op grond van Standaard 705 van de accountant vereist om een oordeel met beperking tot uitdrukking te brengen dan wel een oordeelonthouding met betrekking tot de financiële overzichten te formuleren overeenkomstig Standaard 705, naar gelang passend. Als de accountant op significante problemen is gestuit bij het verkrijgen van voldoende en geschikte controle-informatie dat de beginsaldi geen afwijkingen bevatten die een van materieel belang zijnde invloed hebben op de financiële overzichten over de lopende verslagperiode, kan de accountant bepalen dat dit een kernpunt van de controle is overeenkomstig Standaard 701.</u></p>

International Standards on Auditing, International Standards on Assurance Engagements, International Standards on Review Engagements, International Standards on Related Services, International Standards on Quality Control, International Auditing Practice Notes, consultatieversies, discussienota's en andere IAASB publicaties zijn uitgegeven door IFAC en vallen onder copyright van IFAC.

De IAASB en IFAC aanvaarden geen aansprakelijkheid voor schade veroorzaakt door een persoon die handelt of nalaat te handelen vertrouwend op het materiaal in deze publicatie, ongeacht of een dergelijke schade wordt veroorzaakt door nalatigheid of anderszins.

De 'International Auditing and Assurance Standards Board', 'International Standards on Auditing', 'International Standards on Assurance Engagements', 'International Standards on Review Engagements', 'International Standards on Related Services', 'International Standards on Quality Control', 'International Auditing Practice Notes', 'International Federation of Accountants', 'IAASB', 'ISA', 'ISAE', 'ISRE', 'ISRS', 'ISQC', 'IAPN', 'IFAC', het IAASB logo, en het IFAC logo zijn handelsmerken van IFAC, of gedeponeerde handelsmerken en servicemerken van IFAC in de Verenigde Staten en andere landen.

Copyright © januari 2015 door de International Federation of Accountants (IFAC). Alle rechten voorbehouden. Schriftelijke toestemming van IFAC is nodig om dit document te reproduceren, op te slaan of te verzenden, of op andere soortgelijke wijze hiervan gebruik te maken. Neem contact op via permissions@ifac.org

ISBN: 978-1-60815-191-2

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

Postbus 7984
1008 AD Amsterdam
Antonio Vivaldistraat 2-8
1083 HP Amsterdam
T 020 301 03 01
nba@nba.nl
www.nba.nl